

zich eveneens verzetten tegen wat de Groothertog van Hessen, Koningin Victoria's schoonzoon, gezegd wordt te verlangen ¹⁾).

Intusschen wat ook ten dezen waarheid moge wezen, — de mogelijkheid is zeker geenszins uitgesloten, dat, daar niet alle deelen der rechtsorde door verschil van tijd en plaats gelijkelijk worden beheerscht, zoo ook Israëls wetgeving bepalingen behelst, die van dat volksbestaan niet onafscheidbaar zijn. Ja, dat daarin een en ander opgenomen is van volstrekt algemeene bestemming.

Maar nooit mag de wijze, waarop iets onder Israël als recht geregeld was, alleen daarom reeds voor ruimer kring verbindend worden geacht.

We aarzelen dus niet volmondig het misbruik te erkennen, dat van het gezag der Schrift gemaakt is, en ook — trouwens geen wonder — telkens nog wordt gemaakt. De autoriteit der Schrift wordt, wat de toepassing betreft, bepaald door den aard der deelen, waardoor gebrekkig inzicht in het karakter zelfs van een derzelve zich licht ook in fou-

zusterskinderen, hoezeer noch door Gods Woord noch door het Romeinsche recht verboden, ontraadt Calvijn nochtans om aanstoot te vermijden, daar het in de Roomsche kerk ongeoorloofd was. Keizer Theodosius I (378—395) wilde deze huwelijken niet. Zijn opvolger Arcadius keerde echter tot den vroegeren rechtstoestand terug.

¹⁾ Naar toch wordt gemeld zou deze Vorst, thans weduwnaar, de hand begeeren van Prinses Beatrice, de jongste zuster zyner overledene gemalin. Hiertegen kant zich echter, trots de jaarlijksche bestrijding in het Parlement, Englands wetgeving nog steeds. Men heeft gepoogd uit Leviticus XVIII : 18 af te leiden, dat het, daar de *polygamia simultanea* met twee zusters uitdrukkelijk verboden werd, wel geoorloofd was met twee zusters te huwen in wat wel is genoemd geworden *polygamia successiva*. Calvijn bestrijdt deze redeneering. (*Opera*, X, *pars prior*, p. 231) En voorts verdedigt hij wat nog aan de overzijde des Kanaals geldt aldus: »Il est bien certain quand il est defendu de prendre la femme du frere, que Dieu a declairé que de contracter mariage en ce degré là c'estoit chose repugnante à honnesteté et par consequent inceste. La diversité des raisons qu'on amene est nulle, veu qu'on se doit tenir à celle que Dieu propose. Car si la honte du frere est decouverte, aussi sera elle de la soeur". (*Opera*, X, *pars prior*, p. 233) Ook bepleit Calvijn in dl. X, p. 235, eene van het gewone gevoelen zeer afwijkende meening in zake het Leviraatshuwelijk. Volgens Deut. XXV : 5—10 moest de broeder van den man, die, schoon gehuwd, toch kinderloos overleed, diens weduwe »zich ter vrouwe" nemen. Hij kon zich daaraan niet onttrekken zonder gevaar te loopen van gestraft te worden op de wijze, als daar is vermeld. Calvijn is echter van oordeel, dat niet alleen onder broeder te dezer plaatse alle mannelijke bloedverwanten zijn bedoeld, maar bovendien dat juist de zwager der vrouw, op grond van Leviticus XVIII : 16, haar niet mocht trouwen. Dit zou bloedschande zijn geweest.